

**«Мемлекеттік аннуитеттік компания»
өмірді сақтандыру компаниясы»
акционерлік қоғамының Директорлар кеңесімен
БЕКІТІЛДІ
2016 жылғы «07» қарашадағы №44 шешім**

**«МЕМЛЕКЕТТІК АННУИТЕТТІК КОМПАНИЯ»
ӨМІРДІ САҚТАНДЫРУ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
ЖАЗАТАЙЫМ ОҚИҒАЛАРДАН МЕРЗІМДІК САҚТАНДЫРУ
ҚАҒИДАЛАРЫ**

Астана қ., 2016 ж.

**«Мемлекеттік аннуитеттік компания»
өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ
жазатайым оқиғалардан мерзімдік сақтандыру
қағидалары**

1 - Тарау. Жалпы ережелер

1. Осы «Мемлекеттік аннуитеттік компания» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ жазатайым оқиғалардан мерзімдік сақтандыру қағидалары (бұдан әрі - Қағидалар) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» (бұдан әрі – Заң) Заңына және Қазақстан Республикасының басқа нормативтік құқықтық акттеріне сәйкес әзірленген.

2. Осы Қағидалар Сақтанушымен сақтандыру жағдайы басталғанға дейін 1 (бір) жылдан 15 (он бес) жылға дейінгі мерзімге жазатайым оқиғалардан мерзімдік сақтандыру шартын жасасу тәртібін және жазатайым оқиғалардан ұжымдық және/немесе жеке мерзімдік сақтандыру шарттарын жасау тәртібі мен шарттарын белгілейді.

2-тарау. Осы Қағидаларда қолданылатын негізгі түсініктер

3. Осы Қағидаларда келесі негізгі түсініктер қолданылады:

1) жеке тұлғаның жасы – Сақтандырылушының толық жасына азайтуға қарай дөңгелектенген тұлғаны куәландыратын құжат бойынша нақты жасы;

2) Пайда алушы – Сақтандыру шартына (сақтандыру полисіне) сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын заңды немесе жеке тұлға;

3) сақтандыру шарты – сақтандыру жағдайы орын алған жағдайда, бір тарап (Сақтанушы) сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндетті, екінші тарап (Сақтандырушы) Сақтандырылғанға немесе оның пайдасына шарт жасалған тұлғаға (Пайда алушы) шартпен белгіленген сома (сақтандыру сомасы) шегінде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндетті екітарапты келісім.

Егер сақтандыру шартында заңнамалық акттермен көзделген Сақтанушының жағдайын нашарлататын шарттар болса, осы заңнамалық акттермен белгіленген қағидалар қолданыста болады.

4) Сақтандырылушы – оған қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын жеке тұлға;

5) мүгедектік – уәкілетті мемлекеттік органмен белгіленген ағза функциялары тұрақты бұзылып, денсаулықтың бұзылуы салдарынан адам тіршілігінің шектелу дәрежесі. Осы Қағидаларда мүгедектік деп жазатайым оқиға нәтижесінде Сақтанушыға бірінші, екінші, үшінші топ немесе «мүгедек-бала» санаты белгіленуі түсініледі.

6) жазатайым жағдай - адамның ерік-жігеріне қарамастан басталған, сақтандырылушының организміне сырттан оның денсаулығына зиян келуіне, мертігуіне не өліміне әкеліп соққан механикалық, электрлік,

химиялық немесе термикалық әсер етуі салдарынан кенеттен болған, қысқа мерзімді оқиға (жағдай).

7) сақтандыру объектісі – жазатайым оқиға нәтижесінде өмірі және/немесе денсаулығына зиян келтірілуімен байланысты Сақтандырылушының мүліктік мүддесі;

8) өлім – өмірлік маңызды функциялары өшкен ағзаның өмірлік қызметінің тоқтатылуы;

9) Сақтанушы – Сақтандырушымен сақтандыру шартын жасаған заңды немесе жеке тұлға;

10) Сақтандырушы - сақтандыруды жүзеге асыратын, яғни сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушыға немесе шартпен белгіленген сома (сақтандыру сомасы) шегінде пайдасына шарт жасалатын өзге тұлғаға (Пайда алушыға) сақтандыру төлемін жасауға міндетті тұлға. Сақтандыру қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия алған және сақтандыру ұйымы ретінде тіркелген заңды тұлға ғана Сақтандырушы болуы мүмкін.

Осы Қағидаларға қатысты «Мемлекеттік аннуитеттік компания» өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ Сақтандырушы болып табылады.

11) сақтандыру төлемі - сақтандыру жағдайы орын алған жағдайда, Сақтандырушымен сақтандыру шартында (сақтандыру полисінде) белгіленген мөлшерде Сақтандырылушыға (Пайда алушыға) төленетін қаржы сомасы;

12) сақтандыру полисі – Сақтандырушымен Сақтанушыға берілген және сақтандыру шарты болып табылатын құжат;

13) сақтандыру сыйлықақысы – сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде Сақтанушыға (Пайда алушыға) сақтандыру төлемін жүргізуге міндеттемелер қабылдағаны үшін Сақтанушының Сақтандырушыға төлеуге міндетті ақша сомасы;

14) сақтандыру жағдайы – басталуына орай сақтандыру шарты сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға. Сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын жағдай, ықтималдық және оның басталу кездейсоқтығы белгілеріне ие болуы керек.

Сақтандыру шартында көзделген жағдай, егер ол сақтандыру шартының қолданыс аумағында және мерзімінде орын алса және ары қарай қолданыстағы заңнама, Қағидалар және сақтандыру шарты нормаларымен белгіленген тәртіпте расталса орын алған деп саналады. Егер сақтандыру шартында өзге көзделмесе, онда Қазақстан Республикасының аумағы, сондай-ақ әскери іс-қимылдар болу жағдайында тұрған елдерден өзге басқа мемлекеттердің аумағы сақтандыру аумағы болып табылады.

16) сақтандыру сомасы – сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы;

17) жарақат – тіннің құрылымына, анатомиялық тұтастығына және физиологиялық функцияларының бұзылуына әкелетін адамның ағзасына әртүрлі сыртқы факторлардың кенеттен әсер етуі;

18) соғыс қимылдары – агрессияға тойтарыс беру кезінде алға қойылған жауынгерлік міндеттерді орындау үшін Қарулы Күштердің барлық түрі қолданылатын стратегиялық ауқымдағы (ұрыс қимылдарын қоса алғанда) іс-қимылдар кешені;

19) франшиза – Сақтандырушыны белгілі мөлшерден аспайтын залалдан өтеуден босатуды көздейтін сақтандыру шартының талабы. Сақтандыру сомасына немесе абсолюттік мөлшерде пайызда белгіленеді.

3-тарау. Сақтандыру шартын жасау тәртібі

4. Осы Қағидаларға және қолданыстағы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жеке немесе заңды тұлға болуы мүмкін Сақтанушымен Сақтандырушының сақтандыру шартын жасайды.

5. Сақтандыру шарты бір сақтандырылған тұлғаға (жеке сақтандыру) немесе сақтандырылған тұлғалар тобына (ұжымдық сақтандыру) қатысты жасалуы мүмкін.

6. Жеке сақтандыру кезінде Сақтандырылушының жасы туылған кезден бастап 69-жасқа дейін болуы керек, бұл ретте сақтандыру шартының қолданыс мерзімі өткеннен соң, жасы 70-тен аспауы керек. Баланы сақтандырған кезде сақтандыру мерзімі оның 18-жасқа жетуінен аспауы керек.

Ұжымдық сақтандыру кезінде Сақтандырылушылар болып табылады:

1) Сақтанушының 14 жастан (қолданыстағы еңбек заңнамасы нормаларына сәйкес) бастап 69-жасқа дейінгі жұмыскерлері мен қызметкерлері болуы керек, бірақ сақтандыру шартының қолданыс мерзімі аяқталған кезде жасы 70-тен аспауы керек.

2) Жұмыс түрі немесе кәсіби қызмет түрі, туыстық және немесе басқа белгілері бойынша біріктірілген 14 жастан бастап 69-жасқа дейінгі тұлғалар, бірақ сақтандыру шартының қолданыс мерзімі аяқталған кезде жасы 70-тен аспауы керек.

7. Сақтандыру шарты Сақтандырушымен белгіленген нысан бойынша толтырылған жазбаша өтініштің негізінде жасалады.

8. Сақтандыру шарты осы Қағидаларға тіркеу және Сақтандырушымен Сақтанушыға сақтандыру полисін беру жолымен жазбаша түрде жасалады. Сақтанушының ұсынылған шарттарда сақтандыру шартын жасауға келісімі сақтандыру полисінің екінші данасында (көшірмесінде) ол туралы жазбамен сақтандыру полисін қабылдауымен және қол қоюымен расталады.

9. Ұжымдық сақтандыру кезінде сақтандыру шартын жасау өтінішіне сақтануға жататын тұлғалардың аты-жөндерін атап көрсетілген тізім – сақтанушылар тізімі тіркеледі.

10. Сақтандырушымен сақтандыру шартын жасау туралы шешім қабылдау үшін сақтануға қабылданатын тәуекелдің дәрежесін бағалауға мүмкіндік беретін қажетті құжаттар талап етілуі мүмкін.

11. Сақтандырушының атынан Сақтандырушының Басқарма төрағасы немесе Басқарма төрағасымен қол қойылған сенімхаттың негізінде осындай құжаттарға Сақтандырушының атынан қол қоюға уәкілетті Сақтандырушы қызметкерінің сақтандыру полисіне қол қою құқығы бар.

12. Сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтанушы сақтандыру жағдайының ықтималдығын анықтау үшін маңызы бар оған белгілі деректерді сақтандыру өтінішінде хабарлауға міндетті. Сақтанушыға Сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтанушыға жолданған сақтандыру өтінімінде немесе Сақтандырушының жазбаша сұрауында көрсетілген, осы

Сақтандыру қағидаларында алдын-ала сілтеме жасалған деректер маңызды болып саналады. Егер сақтандыру шарты Сақтандырушының қандай-да бір сұрақтарына жауап болмауы кезінде жасалған болса, соңғы кейіннен Сақтанушымен тиісті мән-жәйлар хабарланбағаны негізінде шартты бұзуын немесе оны қолданыс күші жоқ деп тануын талап ете алмайды. Өтініште Сақтанушымен ұсынылған деректердің сенімділігіне жауапкершілік Сақтанушыға жүктеледі.

Егер сақтандыру шартын жасау туралы мәселені шешу үшін Сақтандырушыға қосымша ақпарат қажет болса, онда ол Сақтанушыдан медициналық тексеруден өтуін талап етуге құқылы. Медициналық тексеру Сақтандырушы көрсеткен емдеу мекемесінде және Сақтандырушы есебінен жүргізіледі.

13. Егер сақтандыру шартын жасағаннан соң, Сақтанушы Сақтандырушыға осы Қағидалардың 12-тармағында көрсетілген мән-жәйлар туралы қасақана жалған деректерді хабарлағаны анықталса, Сақтандырушы сақтандыру шартын жарамсыз деп тануға және Қазақстан Республикасының заңнамалық актітерімен көзделген салдарының қолданылуын талап етуге құқылы. Сақтандырушы егер Сақтанушы жасырған мән-жәйлар тоқтатылған болса, сақтандыру шартының күші жоқ деп танылуын талап ете алмайды.

Сақтандыру шартында көрсетілуге жататын шарттардың толымсыздығына жауапкершілік Сақтандырушыда болады. Сақтандыру шарты бойынша оның жеке шарттарының толымсыздығы салдарынан даулар туындаған жағдайда дау Сақтанушының пайдасына шешіледі.

14. Егер сақтандыру полисіне қол қойған күннен бастап 30 (отыз) күнтізбелік күні ішінде сақтандыру сыйлықақысы немесе алғашқы сақтандыру жарнасы төленбеген немесе толық төленбеген жағдайда, Сақтандыру шарты (сақтандыру полисі) күшіне енген болып саналады және Сақтандырушы Сақтандыру шартынан (сақтандыру полисінен) бас тартуға құқылы. Бұл ретте Сақтандырушы 30 (отыз) күнтізбелік күні ішінде Сақтанушыны хабардар етуге міндетті, егер сақтандыру сыйлықақысы немесе бірінші сақтандыру жарнасы толық төленбеген жағдайда, Сақтандырушының істі жүргізу шығыстарын шегерумен төленген соманы қайтару керек.

15. Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына сәйкес, Сақтанушы мен Сақтандырушы арасында осы Қағидалардың негізінде келісім бойынша сақтандыру шартын жасау кезінде анықталатын қосымша шарттар көзделуі мүмкін.

16. Сақтандыру шарты күшіне енген соң, сақтандыруға өтініш пен осы Қағидаларда көрсетілген құжаттар сақтандыру шартының ажырамас бөлігі болып саналады.

17. Сақтандыру шартының қолданыс мерзімінде сақтандыру полисін жоғалтқан жағдайда, Сақтанушыға жазбаша өтінішінің негізінде түпнұсқамен тең заңды күші бар полистің телнұсқасы беріледі. Сақтандыру полисінің бланкінде жоғалтқан сақтандыру полисінің нөмірін көрсетумен бұрын шығарылған сақтандыру полисінің телнұсқасы жөнінде белгі болуы керек.

18. Сақтандыру шартының қолданыс мерзімінде сақтандыру полисін қайта жоғалтқан жағдайда, Сақтандырушыға полисті дайындау және рәсімдеу құны мөлшерінде ақша төлейді.

19. Сақтандыру шартына барлық өзгерістер мен толықтырулар сақтандыру шартына қосымша келісіммен немесе жаңа сақтандыру полисін берумен рәсімделеді.

4-тарау. Сақтандыру жағдайлары

20. Осы Қағидаларға

- сақтандыру шартының (сақтандыру полисінің) қолданыс мерзімінде жазатайым оқиға нәтижесінде орын алған Сақтандырылушының өлімі;
- Сақтандырылушының бірінші немесе екінші топ мүгедектігі;
- жазатайым оқиға нәтижесінде Сақтандырылушы балаға «мүгедек-бала» санатының берілуі сақтандыру жағдайы болып табылады.

21. Қосымша төлем кезінде Сақтандырылушының үшінші топ мүгедектігі және жарақаты сақтандыру жағдайы болып табылады.

22. Сақтандыру жүзеге асырылатын жағдайлар орын алатын тәуекелдердің нақты тізімі Сақтандыру шартында айтылады.

5-тарау. Сақтандыру жағдайларынан алып тастау және сақтандыруды шектеу

23. Сақтандыру шартында егер өзге көрсетілмесе, егер келесі оқиғалар нәтижесінде орын алса, онда сақтандыру жағдайы болып табылмайды:

1) ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивтік зақымданудың әсері;

2) әскери қимылдардың;

3) азамат соғысының, алуан түрлі халық толқуларының, жаппай тәртіп бұзушылықтардың немесе ереуілдердің;

4) Сақтанушының, Сақтандырылушының және (немесе) Пайда алушының қажетті қорғаныс жағдайында және аса қажеттілікте жасалған іс-қимылдарынан басқа Қазақстан Республикасының заңнамасында сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған немесе оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-қимылдары;

5) Сақтанушының, Сақтандырылушының және (немесе) Пайда алушының сақтандыру жағдайымен себепті байланыстағы қасақана қылмастар немесе әкімшілік бұзушылықтар деп танылған іс-қимылдары;

6) Сақтандырылушының өзін-өзі өлтіруі (өзін-өзі өлтіруге қастандық) (тиісті органдардың қорытындылары болуымен), Сақтандыру шарты бұл уақытта кемінде екі жылдан аз емес уақыт қолданыста болған жағдайлардан өзге;

7) Сақтандырылушының медициналық мекеменің (тиісті органдардың қорытындысы болған кезде) білікті дәрігері берген мөлшердегі дәрі-дәрмекті қолданудан басқа алкогольдік ішімдіктерді, есірткі құралдарын немесе психотропты заттарды қолдануы;

8) Сақтандырылушының алкогольден, есірткіден және (немесе) уытқұмарлықтан мас күйінде көлік құралдарын жүргізуі немесе алкогольден, есірткіден және (немесе) уытқұмарлықтан мас күйінде

жағдайында тұрған тұлғаға немесе уәкілетті органдардың қорытындысы болуы кезінде, осы көлік құралын басқаруға құқығы жоқ тұлғаға көлікті басқаруға беруі;

9) Сақтандырылушының ұсталу, тұтқынға алу немесе қамауға алыну, немесе бас бостандығынан айыру мерзімін өтеу кезінде;

10) Сақтандырылушының өз денсаулығына қасақана зиян келтіруі (растайтын құжаттар болған кезде);

11) жыныстық аурулармен, жұқтырылған иммун тапшылығы синдромымен (ЖИТС) және адамның иммун тапшылығы вирусымен (АИТВ) тудырған немесе әкеліп соққан немесе олардың кез келген мутанттық туындылары немесе түрлерін қоса ұқсас аурулармен денсаулықтың зақымдануы;

12) кез келген ауруларға, оның ішінде бактериялық және вирустық инфекцияларды, грыжа, өткір, созылмалы және тұқым қуалайтын аурулар (оның ішінде инфаркт, инсульт және тұқым қуалаумен туындаған органдардың кенеттен бірден зақымдануы немесе аурудың дамуы нәтижесінде туындаған патология);

13) тамақ токсикоинфекциясы (сальмонеллез, дизинтерия және т.б.);

14) медициналық немесе хирургиялық емдеу;

15) жүктілік немесе бала туу;

16) тіркелген авиакомпанияларда жолаушы ретінде ұшудан басқа кез келген әуедегі ұшулар;

17) әскери және құқық қорғау органдарында қызметтен өту немесе тиісті оқуы;

18) Сақтандырылушымен (Сақтанушымен) жұмыстың қауіпті түрлерін жүзеге асырған кезде заңнама талаптарын сақтамауы.

24. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін мыналар (растайтын құжаттар болған кезде):

1) Сақтанушының Сақтандырушыға Сақтандырылушы туралы, оның денсаулық жағдайы, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары, сондай-ақ осы Қағидаларға сәйкес Сақтандырушыға ұсынылуы тиіс мәліметтер туралы қасақана жалған деректерді хабарлауы;

2) Сақтанушы Сақтандырушының сақтандыру жағдайы басталған мән-жәйларды тексеруге кедергі келтіруі;

3) Сақтанушы (Сақтандырылушы) осы тармақшада көрсетілген іс-қимылдарды орындауға мүмкіндігі болмаған және оны растаған жағдайдан басқа Сақтандырушыны сақтандыру жағдайы басталғаны жөнінде оның басталған кезінен 30 (отыз) күнтізбелік күннің ішінде хабарламауы негіз болады.

25. Сақтандыруға келесі тұлғалар қабылданбайды:

1) Шарт жасау кезінде оларға қатысты бұған дейін бірінші немесе екінші топ мүгедектігі, немесе «мүгедек-бала» санаты белгіленгендер;

2) есірткі қолданушылар/қолданғандар; мас болу мақсатында уытты заттарды қолданушылар/қолданғандар; алкоголизмге шалдыққандар/шалуғышылар;

3) тұрақты нерв және психикалық айтқулары бар, психоневрологиялық диспансерде осы бойынша тіркеуде тұратындар/тіркеуде болғандар;

4) алкоголь, наша немесе психотрондық масаңдану (кез келген дәрежесі) нәтижесінде немесе оның салдарынан жарақат алғандар немесе ауруы болғандар/барлар;

5) Сақтандырылушының өз денсаулығына қасақана зиян келтіруі, оның ішінде өзін-өзі өлтіруге қастандық жасағандар;

6) психикалық табиғатынан, эпилепсия, дегенеративтік-дистрофиялық және нерв жүйесінің басқа ауруларымен байланысты немесе оның салдарынан жарақат алғандар немесе ауруы болғандар/барлар;

7) жүрек-тамыр аурулары бойынша, АҚТҚ инфекциясымен және ЖҚТБ ауыратындармен хирургиялық оталар жүргізілген жүрек-қан тамыр және атеросклерозбен ауыратындарға.

26. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы, егер сақтандыру шартының қолданыс мерзімі кезінде келесі оқиғалар тікелей немесе жанама әсер етуі нәтижесінде сақтандыру жағдайы орын алса:

1) Сақтандырылушының өзін-өзі өлтіруі немесе өзін-өзі өлтіруге талпынуы, Сақтандыру шарты бұл уақытта кемінде екі жылдан аз емес уақыт қолданыста болған жағдайлардан өзге;

2) тиісті органдардың қорытындысы болуымен АҚТҚ инфекциясымен және ЖҚТБ ауыруы;

3) тиісті мемлекеттік органдардың қорытындысы болуымен қатерлі істердің пайда болуымен байланысты аурулар.

6-тарау. Сақтанушыны және/немесе Сақтандырылушыны (-ларды) ауыстыру

27. Сақтанушы Сақтандыру шарты бойынша өзінің құқықтары мен міндеттерін басқа тұлғаға, соңғының, Сақтандырушының және Сақтандырылушының жазбаша келісімімен беруге құқы бар. Құқықтар мен міндеттерді беру Сақтанушы, Сақтандырылушы және Сақтандыру шарты бойынша құқықтар мен міндеттерді қабылаушы тұлғамен қол қойылған Сақтанушының өтініші негізінде беріледі.

28. Сақтандырылушының пайдасына сақтандыру шартын жасаған Сақтанушы қайтыс болған жағдайда оның осы сақтандыру шарты бойынша құқықтары мен міндеттері оның жазбаша келісімі бойынша өтеді. Сақтандырылушы Сақтандыру шарты бойынша міндеттерді орындауы мүмкін болмаған жағдайда, оның құқықтары мен міндеттері оның құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау бойынша заңнама акттеріне сәйкес жүзеге асыратын тұлғаларға берілуі мүмкін.

29. Заңды тұлға болып табылатын Сақтанушы қайта ұйымдастырылған кезде, Сақтандыру шартының қолданыс кезінде шарт бойынша оның құқықтары мен міндеттері Сақтандырушының келісімімен Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген тәртіпте оның құқықтық мирасқорына өтеді.

30. Сақтанушы сақтандыру жағдайы басталғанға дейін кез келген уақытта ол туралы Сақтандырушыны жазбаша хабардар ете отырып, Сақтандырылушыны ауыстыруға құқылы.

31. Сақтанушы сақтандырылғандар тізіміндегі барлық өзгерістер туралы Сақтандыру шартында өзге көзделмесе осындай өзгерістер уақытынан бастап 10 күннің ішінде жазбаша түрде Сақтандырушыға хабарлауға міндетті.

Егер Сақтандырылушылар тізімі өзгеріссіз қалса, онда қосымша сақтандыру сыйлықақысы төленбейді. Ауыстырылатын Сақтандырылушылар тізімнен сақтандырылғандар тізімінен шығару туралы жазбаша хабарлама алған күннен, қызметкерлерді сақтандыру кезінде жұмыстан шығарылған күннен немесе басқа жұмысқа ауыстырылған күннен шығарылады. Сақтандырушымен сәйкес жазбаша хабарлама алған күннен бастап жаңа қабылданған Сақтандырылушылар тізімге қосылды деп есептеледі.

Тізімге қосылған Сақтандырылушылар саны өзгерген кезінде шыққан және/немесе қабылданған Сақтандырылушыларға сақтандыру сыйлықақысын қайта есептеумен қосымша келісім жасалады. Қосымша келісімнің қолданыс мерзімі сақтандыру шартының қолданыс мерзіміне сәйкес келеді.

7-тарау. Сақтандыру шартының қолданыс мерзімі және орны

32. Қолданыс мерзімі 1(бір) айдан аз сақтандыру шарты тараптар сақтандыру полисіне қол қойғаннан соң Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын біржолғы төлеген кезден бастап күшіне енеді.

Қолданыс мерзімі 1(бір) ай және одан жоғары Сақтандыру шарты Тараптар сақтандыру полисіне қол қойғаннан соң сақтандыру сыйлықақысын төлеген күннен кейінгі келесі күннен, ал бөліп төлеу кезінде – Сақтандырушының банктік шотына алғашқы сақтандыру жарнасы түскен күннен бастап күшіне енеді.

33. Сақтандыру шарты кез келген мерзімге алғашқы сақтандыру жағдайы басталғанға дейін 1(бір) күннен 10 (он) жылға дейінгі мерзімге жасалады, егер сақтандыру шартында өзге көзделмесе.

34. Егер де сақтандыру шартымен өзге көзделмесе, полис Қазақстан Республикасының аумағында, сондай-ақ әскери іс-қимылдар болу жағдайындағы елдерден өзге оның аумағынан тыс қолданыста болады.

9-тарау. Сақтандыру сомасы.

Сақтандыру сыйлықақысы мен оны төлеу тәртібі

35. Сақтандыру сомасының мөлшері Сақтанушының Сақтандырушыға ұсынылған сақтандыру өтініші негізінде айқындалады және сақтандыру полисінде белгіленеді.

36. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру сомасын сақтандыру тарифіне көбейту тәсілімен айқындалады. Сақтандыру тарифтері Қазақстан Республикасының заңнамалық акттеріне сәйкес Сақтандырушының актуарийімен әзірленеді және бекітіледі.

37. Сақтандыру сыйлықақысы біржолғы ретпен толық көлемде, сондай-ақ бөліп төлеумен ай сайын, тоқсан сайын, жарты жылдық және жылдық төлемдер түрінде төленуі мүмкін.

38. Сақтандыру сыйлықақысы сақтандыру шартында белгіленген мерзімнен кешіктірілместен Сақтандырушының есеп айырысу шотына қолма-қолсыз ақша аударумен төленеді.

39. Сақтандырушының шотына қаржы түскен күн сақтандыру сыйлықақысы төленген күн болып есептеледі.

40. Сақтандыру шартының қолданыс мерзімінде Сақтанушы кейінгі бірнеше төлемдер үшін сақтандыру жарнасын енгізуге құқы бар. Сақтанушы Сақтандырушыға жазбаша өтінішті беру және жаңа сақтандыру полисін беру тәсілімен олардың төлем тәртібін өзгертуге құқылы.

41. Егер Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасы ұлғаю немесе азаю жағына өзгерсе және сақтандыру жарналарының төлем мерзімділігі өзгерсе, онда Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысына қайта есептеу жүргізеді.

42. Егер сақтандыру жағдайы төлемі кешіктірілген кезекті сақтандыру жарнасын төлегенге дейін орын алса, онда Сақтандырушы сақтандыру төлемінің мөлшерін анықтаған кезде кешіктірілген сақтандыру жарнасының сомасын есепке алуға құқылы.

43. Егер кезекті сақтандыру жарнасы белгіленген мерзімде енгізілмесе, онда Сақтандырушы Сақтанушыға 15 (он бес) күнтізбелік күннің ішінде жазбаша хабарлама жолдайды, онда:

1) сақтандыру төлемін төлеу қажетті мерзімі (сақтандыру сыйлықақысын кейінге қалдыру мерзімі). Бұл ретте, кейінге қалдыру мерзімі отыз күнтізбелік күннен аз болуы мүмкін емес;

2) сақтандыру жарналарын төлемеген жағдайда Сақтандырушының біржақты тәртіппен сақтандыру шартының қолданысын тоқтату.

44. Сақтандыру жарналарын төлеу қажеттілігі туралы хабарлама Сақтанушыға хабарлама жіберуді растауға мүмкіндік беретін тәсілмен жолданады.

45. Егер Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын кейінге қалдыру мерзімінде сақтандыру сыйлықақысы (сақтандыру жарнасын) төлемеген жағдайда, онда сақтандыру шарты төленген сақтандыру сыйлықақысын (жарналарын) қайтарусыз, біржақты тәртіпте бұзылуға жатады.

46. Сақтандыру жағдайы орын алу фактісі жоқ кезде сақтандыру шартын жаңарту үшін Сақтанушы Сақтандырушымен белгіленген мерзімде кешіктірілген сақтандыру жарнасын енгізуі керек.

47. Сақтанушыдан себептерін көрсетумен кезекті сақтандыру жарналарын кейінге қалдырып төлеу туралы өтініш алған кезде Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын төлеуді кейінге қалдыруға құқылы. Бұл ретте, кейінге қалдыру мерзімі 30 күнтізбелік күннен кем болмауы және Сақтандырушы белгілеген мерзімнен артық болмауы керек.

48. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді кейінге қалдыру мерзімінде сақтандыру жағдайы орын алса, Сақтандырушы берешек сомасын ұстап қалумен сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндетті.

49. Сақтандыру сыйлықақысын төлеу мөлшері, тәртібі мен мерзімі сақтандыру шартымен белгіленеді.

50. Сақтандыру шартының қолданыс мерзімінде Сақтанушы (Пайда алушы) Сақтандырушыға шартты жасау кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жәйлардағы (сақтандыру шартында, полисінде және сақтандыруға өтініште) оған белгілі маңызды өзгерістер туралы он күндік мерзімде хабарлауға міндетті, егер осы өзгерістер сақтандыру тәуекелін ұлғайтуға едеуір әсер етуі мүмкін болса. Егер өзгерістер шартты жасасқанға дейін белгілі болса, онда шартты жасаудан бас тартуға немесе едеуір ерекшеленетін шарттарда шарт жасалуы мүмкін болатын мән-жәйлар өзгерісі маңызды деп танылады.

51. Егер сақтандыру шартының қолданыс мерзімінде сақтандыру жағдайының ықтималдығы өзгерісіне әсер ететін Сақтанушының кәби қызметінде өзгерістер болып жатса, Сақтандырушы тиісті деректерді алғаннан соң төленуге жататын сақтандыру сыйлықақысының мөлшеріне қайта есептеуді жүргізеді, ол туралы Сақтанушыны 15 (он бес) күнтізбелік күннің ішінде жазбаша хабардар етеді.

52. Сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеген кезде өзгерістер туралы деректерді алған кезден кезекті сақтандыру жарналары жаңа мөлшерде төленеді.

Сақтанушы сақтандыру жарналарын жоғары мөлшерде төлеуден бас тартқан жағдайда, Сақтандырушы шарт бойынша сақтандыру сомасын Сақтанушымен төленген сыйлықақы мөлшеріне жаңа есептелген сыйлықақы мөлшеріне қатысты пропорционалды шарт бойынша сақтандыру сомасын азайтады.

53. Сақтандыру сыйлықақысын бір жолғы төлеммен төлеген жағдайда:

1) егер жаңа сақтандыру сыйлықақысы төленгеннен асып кеткен жағдайда, Сақтанушы сақтандыру шартына қосымша келісімде көрсетілген мерзімнің ішінде алынған айырмашылықты төлейді. Сақтанушы қосымша төлеуден бас тартқан жағдайда, Сақтанушымен төленген сыйлықақы мөлшеріне жаңа есептелген сыйлықақы мөлшеріне қатысты пропорционалды шарт бойынша сақтандыру сомасын азайтады;

2) егер жаңа сақтандыру сыйлықақысы төленгеннен төмен болған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушыға айырмашылықты қайтарады, немесе Сақтанушымен төленген сыйлықақы мөлшеріне жаңа есептелген сыйлықақы мөлшеріне қатысты пропорционалды шарт бойынша сақтандыру сомасын ұлғайтады.

54. Егер Сақтанушы сақтандыру шартының шарттарына өзгерістер енгізуге немесе сақтандыру сыйлықақысына қосымша төлемге қарсы болса, Сақтандырушы шартты бұзуды талап етуге және шартты бұзумен келтірілген шығыстардың өтелуін талап етуге құқылы.

55. Егер Сақтанушы (Пайда алушы) шарт жасау кезінде көрсетілген маңызды өзгерістер Сақтандырушыға хабарламаса, онда Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына сәйкес Сақтандырушы шартты бұзуды талап етуге және шартты бұзумен келтірілген шығыстардың өтелуін талап етуге құқылы.

56. Сақтандыру шарты хабарлама жіберілуін растауға мүмкіндік беретін тәсілмен хабарламаны жолдаған кезден бастап бұзылды деп есептеледі.

57. Сақтандырушы сақтандыру тәуекелі дәрежесінің өсуіне алып келетін мән-жәйлар жойылған жағдайда сақтандыру шартының бұзылуын талап етуге құқы жоқ.

11 - Тарау. Сақтандыру жағдайы орын алған кездегі сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі және шарттары. Сақтандыру жағдайы орын алған кездегі Сақтанушының (Пайда алушының іс-қимылдары)

58. Сақтандыру жағдайы орын алған кезде Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) сақтандыру жағдайы орын алған күннен кейінгі күннен бастап 30 күнтізбелік күннің ішінде (егер сақтандыру шартымен өзге көзделмесе) хабарлау фактін объективті тіркейтін кез келген қолжетімді тәсілмен ол туралы Сақтандырушыны хабардар етуге міндетті. Сақтандырушыны сақтандыру жағдайы басталғаны жөнінде хабардар етпеуі егер Сақтандырушының сақтандыру жағдайы басталғаны туралы уақтылы білгені дәлелденбесе немесе Сақтандырушыда деректердің болмауы оның сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндеттемелеріне әсер етпесе онда оған сақтандыру төлемін төлеуге бас тартуға құқық береді.

59. Егер не Сақтанушы, не Сақтандырылушы, не Пайда алушы сақтандыру жағдайы орын алғаны туралы осы Қағидалардың 58-тармағында көзделген мерзімде Сақтандырушыны хабардар етуге мүмкіндігі болмаса, онда сақтандыру жағдайы туралы өтініш Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген талап қою мерзімі шегінде қабылданады. Алайда, Сақтандырушы оны қанағаттандыратын уақтылы хабардар ету мүмкіндігі шынында болмағаны туралы дәлелдемені талап ету құқығын өзіне қалдырады.

60. Егер сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы мәселені шешу үшін Сақтандырушыға қосымша ақпарат қажет болса, онда ол Сақтанушыдан медициналық тексеруден өтуін талап етуге құқылы. Медициналық тексеру Сақтандырушы көрсеткен емдеу мекемесінде және Сақтандырушы есебінен жүргізіледі.

61. Сақтандыру төлемі туралы талап Сақтандырушыға немесе Пайда алушы болып табылатын өзге тұлғаға сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды тіркеумен сақтандыру төлемі туралы өтініш формасында ұсынылады.

62. Сақтандырылушының өлімі кезінде сақтандыру полисінің түпнұсқасына және сақтандыру төлемі туралы өтінішке келесі құжаттар тіркеледі:

- 1) Сақтандырылушының өлімі туралы куәліктің нотариат куәландырған көшірмесі;
- 2) Пайда алушының жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі;
- 3) Сақтандырылушының өлімі туралы медициналық куәліктің түпнұсқасы немесе нотариат куәландырған көшірмесі;

4) өлім себептері туралы паталогиялық-анатомиялық (сот-медициналық) қорытындының түпнұсқасы немесе нотариат куәландырған көшірмесі;

6) Пайда алушының банктік шотының 20-сандық нөмірін көрсетумен банктік көшірмесінің түпнұсқасы;

7) Сақтанушы Пайда алушы ретінде нақты тұлғаны тағайындамаған жағдайда, мұрагерлік құқына ие болуын растайтын мұрагерлердің құжаттары және сақтандыру төлемін алуы үшін қажетті құжаттар: мұрагерлікке құқық туралы куәліктің нотариат куәландырған көшірмесі, жекетұлғаны куәландыратын құжаттың көшірмелері, банктік шотының 20-сандық нөмірін көрсетумен банктік көшірмесінің түпнұсқасы;

Сақтандыру шартының қолданыс мерзімінде Сақтандырылушының бірінші, екінші, үшінші топ мүгедектігі немесе «мүгедек-бала» санаты берілген жағдайда сақтандыру полисінің түпнұсқасына және сақтандыру төлемі туралы өтінішке келесі құжаттар тіркеледі:

1) Сақтандырылушыға мүгедектік тобы белгіленгені туралы уәкілетті органның қорытындысының нотариат куәландырған көшірмесі;

3) қайта куәландыруды өткізу күнін көрсетумен жазатайым оқиғаның басталу себептері туралы қорытындылармен көрсетілген жағдайларды қарайтын уәкілетті мемлекеттік органның құжаттары;

4) Пайда алушының банктік шотының 20-сандық нөмірін көрсетумен банктік көшірмесінің түпнұсқасы;

5) Пайда алушының жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі;

Сақтандырылушының жарақаты кезінде сақтандыру полисінің түпнұсқасына және сақтандыру төлемі туралы өтінішке науқастың картасынан көшірме эпикриз, немесе аурудың даму тарихынан көшірме, немесе травматологиялық пункттен медициналық анықтама, немесе Сақтандырылушыға медициналық көмек көрсетілгенін растайтын емдеу мекемесінің мөрімен расталған және жарақаттың нақты сипаттамасы мен ерекшелігін көрсететін басқа медициналық құжаттар.

63. Сақтандырушы қажет жағдайда сақтандыру жағдайының мән-жәйлары туралы ақпаратқа ие құқық қорғау органдарынан, медициналық мекемелерден және басқа кәсіпорындардан, ұйымдардан және мекемелерден сақтандыру жағдайларымен байланысты деректерді сұрастыруы мүмкін, сондай-ақ сақтандыру жағдайының себептері мен мән-жәйларын дербес анықтауға құқылы.

64. Сақтандырушы соңғы құжатты алған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін жетіспейтін құжаттар туралы Сақтанушыны жазбаша хабардар етуге міндетті.

65. Сақтандыру жағдайы орын алған жағдайда төлемдер мөлшері сақтандыру сомасы мөлшерінен пайызбен анықталады және

1) Сақтандырылушының өлімі немесе «мүгедек-бала» санаты белгіленген жағдайда сақтандыру сомасының 100 % ;

2) 1-топ санаты кезінде - сақтандыру сомасының 80 % ;

3) 2-топ санаты кезінде - сақтандыру сомасының 60 % ;

4) 3-топ санаты кезінде - сақтандыру сомасының 30 % құрайды;

5) Сақтандырылушының жарақаты кезінде – Сақтандырушымен бекітілген жарақат сипаттамасына байланысты төлемдер мөлшерін анықтау

кестесіне сәйкес. Жарақаттар кестесі Сақтандырушының Басқармасымен бекітіледі.

66. Сақтандыру төлемі егер Сақтандыру шартында көзделсе франшизаны ескерумен жүргізіледі.

67. Егер сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан соң Сақтанушыға мүгедектік немесе мүгедектіктің жоғарғы тобы белгіленсе, немесе осы сақтандыру жағдайымен туындаған Сақтандырылушының өлімі орын алса, мұндай мән-жәйлар жазатайым оқиға орын алғаннан соң 12 айдың ішінде орын алса сақтандыру шартымен бұрын төленген төлем сомасы осы жағдайдағы сақтандыру төлемі ұсталып қалады. Төлемдердің жалпы сомасы бұл ретте сақтандыру шартының сақтандыру сомасынан аспауы керек.

68. Сақтандыру шартымен Сақтанушы сақтандыру шартының қолданыс мерзімі кезінде жоғалған жағдайда және сақтандыру аумағында Сақтанушыны өлді деп тану туралы соттың шешімі заңды күшіне енуі негізінде сақтандыру төлемін жүзеге асыру көзделуі мүмкін.

69. Егер сақтандыру жағдайы Сақтандырушымен сақтандыру тәуекелін ұлғайтуға әкелетін Сақтандырылушының кәсіби қызметінің өзгергені туралы ақпаратты алғаннан соң орын алса, онда ұлғайтылған сақтандыру жарнасының немесе сақтандыру сыйлықақысының төлемі түскенге дейін, төлем бұрынғы сыйлықақыға тиесілі сақтандыру сыйлықақына қатысты пропорционалды азайтылған сақтандыру сомасын есептеуден жүргізіледі, егер шартпен өзге көзделмесе.

70. Сақтандыру төлемін төлеуді жүзеге асыру немесе бас тарту жөніндегі шешім сақтандыру жағдайы орын алған кезде барлық қажетті құжаттарды алған күннен бастап, 25 (жиырма бес) жұмыс күнінен кешіктірілместен қабылданады. Төлемнен бас тарту туралы шешім Сақтанушыға бас тартудың дәлелденген себептерін көрсетумен жазбаша түрде хабарланады. Сақтандыру төлемі оң шешім шыққан күннен бастап, Сақтандырушының орналасу орны бойынша Сақтандырылушының (Пайда алушының) банк шотына ақша аудару тәсілімен 5 (бес) банк күні ішінде жүргізіледі.

71. Егер Сақтандырылушы (Пайда алушы) сақтандыру шартына сәйкес оған тиесілі сақтандыру төлемін алудан бас тартса, онда сақтандыру төлемін алу құқығы Сақтанушыға өтеді.

72. Егер сақтандыру жағдайы фактісі бойынша қолданыстағы заңнамамен қосымша тексеру тағайындалса, қылмыстық істі қозғалса немесе сот процесі басталса, тексеру, тергеу немесе сот тексеруі аяқталғанға дейін, немесе төлемге кедергі келтіретін басқа мән-жәйлар жойылғанға дейін Сақтандырушымен сақтандыру төлемін төлеуді кейінге қалдыру туралы шешім қабылдануы мүмкін.

73. Шарттың қолданыс мерзімінде Сақтанушымен Сақтандырушыға Сақтандырылушының кәсіби тәуекелі мен денсаулығы туралы жалған деректерді қасақана хабарлаған, сондай-ақ Сақтандырылушы, Сақтанушы, Пайда алушының сақтандыру жағдайының орын алуына бағытталған қасақана іс-қимылдары анықталса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырдан бас тартуға құқылы.

12- Тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

74. Сақтандырушының құқықтары бар:

1) Сақтанушыдан Сақтандыру шартына (сақтандыру полисіне) сәйкес қабылданған міндеттемелерін орындауды талап етуге;

2) сақтандыру жағдайының орын алғанын құжатпен растауға;

4) Сақтанушы ұсынған ақпаратты тексеруге;

5) сақтандыру тәуекелін бағалауға;

6) осы Қағидаларда көзделген жағдайларда Сақтанушы өзінің міндеттерін орындамаған жағдайда сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға;

7) Сақтанушымен сақтандыру тәуекелінің ұлғаюуына әкелетін мән-жәйлар туралы хабардар еткен кезден бастап, сақтандыру шартының қолданыс мерзімінде шарттың талаптарының өзгерілуін немесе тәуекел дәрежесінің ұлғаюуына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге. Егер Сақтанушы сақтандыру шартының шарттарының мұндай өзгерістеріне қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуге қарса болса, Сақтандырушы сақтандыру шартының бұзылуын немесе сақтандыру сомасының төмендеуін талап етуге құқылы. Бұл ретте сақтандыру шарты хабарлама жіберуді растайтын тәсілмен хабарламаны жолдаған кезден бастап бұзылды деп есептеледі.

8) осы Қағидалардың 6-тарауында көрсетілген жағдайларда, сондай-ақ Сақтанушы сақтандыру шарты және қолданыстағы Қағидалар бойынша өзінің міндеттемелерін орындамаған жағдайда сақтандыру төлемін толық немесе ішінара төлеуден бас тартуға;

9) толық көлемде уақытылы сақтандыру сыйлықақысын алуға;

10) сақтандыру жағдайы басталған кезден 30 (отыз) күнтізбелік күннің ішінде сақтандыру жағдайы басталғаны туралы хабарлама алуға және сақтандыру жағдайы басталғаны жөнінде құжаттық растауды;

75. Сақтандырушы міндетті:

1) сақтандыру жағдайы орын алған кезде, сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіпте және мерзімде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға;

2) Сақтанушыны осы Қағидалармен таныстыруға;

3) осы Қағидалардың 61, 62, 63-тармақшаларында көзделген құжаттарды алған күні ұсынушыға құжаттардың атауын, қабылданған құжаттар күнін, анықтама күнін және жетіспейтін құжаттар тізімін көрсетумен анықтама беруге;

4) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;

5) қолданыстағы Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайлардан басқа Сақтанушы және оның мүлiктік жағдайы туралы деректерді жарияламауға;

6) Сақтандыру шартына (сақтандыру полисіне) қатысты кез келген хабарламаларды, өтініштерді, талаптарды, түсініктемелерді жазбаша түрде орындауға және тікелей немесе екінші тарапқа жіберілуін растауға мүмкіндік беретін тәсілмен беруге.

7) сақтандыру төлемінің кешіктірілген төлеміне өсімпұл төлеуге (өсімпұл әрбір кешіктірілген күн үшін өсімпұл төлеу күніне Қазақстан Республикасының Ұлттық банкімен белгіленген қайта қаржыландыру мөлшерлемесіне сәйкес есептеледі).

76. Сақтанушының құқықтары бар:

1) Сақтандыру шартының қолданыс мерзімі өткеннен соң, оның қолданысын ұзартуға немесе жаңа сақтандыру шартын жасасуға;

2) уақытылы сақтандыру шартын алуға;

3) сақтандыру құпиясына;

4) Сақтандырылушының жазбаша келісімімен Пайда алушыны ауыстыруға;

5) Сақтандырылушыға (Пайда алушыға) сақтандыру төлемін уақытылы жүзеге асыруға;

6) кешіктірілген сақтандыру төлеміне өсімпұл алуға (өсімпұл әрбір кешіктірілген күн үшін өсімпұл төлеу күніне Қазақстан Республикасының Ұлттық банкімен белгіленген қайта қаржыландыру мөлшерлемесіне сәйкес есептеледі);

7) осы Қағидаламен танысуға.

77. Сақтанушы міндетті:

1) сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіпте және мерзімде сақтандыру сыйлықақысын төлеуге;

2) Сақтандыру шартын жасау кезінде сақтандыруға өтініш және осы Қағидаларда көзделген сауалнамаға сәйкес сақтандыру жағдайы орын алған ықтималдығы үшін маңызы бар оған белгілі мән-жәйлар туралы Сақтандырушыға хабарлауға, сондай-ақ Сақтандыру шартын жасағаннан соң сақтандыру тәуекелін ұлғайтатын барлық фактілер туралы хабарлауға;

3) сақтандыру жағдайы басталған кезден бастап 30 (отыз) күнтізбелік күннің ішінде сақтандыру жағдайы басталғаны туралы Сақтандырушыны жазбаша хабардар етуге (егер Сақтанушы Сақтандырылушы болып табылмаса, мұндай міндеттеме Сақтандырылушы немесе Пайда алушыда болады);

4) сақтандыру полисін жоғалтқан жағдайда, Сақтанушы Сақтандырушыны хабардар етуге және телнұсқасын алуға өтініш жазуы керек. Сақтандырушы сәйкес телнұсқаны бергеннен соң жоғалған сақтандыру полисі жарамсыз болып есептеледі.

5) мекенжайы немесе тұратын жері өзгерген жағдайда, он күндік мерзім ішінде Сақтандырушыға хабарлауға. Керісінше жағдайда, бұрынғы мекен-жайы немесе тұратын жері бойынша Сақтандырушыға жолданған кез келген хабарлама тараптармен орындалған (күшінде) деп саналады;

6) егер Сақтанушының немесе Сақтандырылушының мекенжайы немесе тұратын жері Қазақстан Республикасынан тыс жерде болса, онда Сақтанушы немесе Сақтандырылушыға хатты жеткізуге жауапты сенімді тұлғаны көрсету керек;

7) Сақтандыру шартына (сақтандыру полисіне) қатысты кез келген хабарламаларды, өтініштерді, талаптарды, түсініктемелерді жазбаша түрде орындауға және тікелей немесе екінші тарапқа жіберілуін растауға мүмкіндік беретін тәсілмен беруге;

8) сақтандыру жағдайынан залалдарды азайтуға іс-шараларды қабылдауға;

9) сақтандыру жағдайы орын алғанына жауапты тұлғаға Сақтандырушының талап ету құқығының өтуін қамтамасыз етуге.

13- Тарау. Сақтандыру шартын тоқтату және бұзу

78. Сақтандыру шарты (сақтандыру полисі) келесі жағдайларда тоқтатылады:

- 1) шарттың қолданыс мерзімі өткеннен соң;
- 2) егер сақтандыру шартымен өзге көзделмесе, Сақтандырушы сақтандыру жағдайларының біріншісі бойынша толық көлемде сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерін орындағанда;
- 3) осы Қағидалардың 6-тарауында көзделген негіздер бойынша сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудан Сақтандырушы бас тартса;
- 4) сақтандыру жағдайы орын алуынан басқа себептер бойынша сақтандыру шартының қолданыс мерзімінде Сақтандырылушының (барлық Сақтандырылушылардың) өлімі;
- 5) Сақтанушының осы Қағидаларды бұзуы, оның ішінде сақтандыру шартында белгіленген мерзімде, Сақтандырушының талабы (бастамасы) бойынша сақтандыру сыйлықақысын немесе кезекті сақтандыру жарналарын
- 6) Сақтандырушының осы Қағидаларды бұзуы, оның ішінде Сақтандырушының талабы (бастамасы) бойынша. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу Сақтандырушының кінәсі бойынша оның шарттарды орындамауына байланысты болса, онда соңғы Сақтанушыға онымен төленген сақтандыру сыйлықақысын немесе сақтандыру жарналарын толығымен қайтаруға міндетті.
- 7) Тараптардың келісімімен (сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу ниеті туралы тараптар бірін-бірі 30 күнге дейінгі уақыттан кешіктірместен хабардар етуге міндетті, егер сақтандыру шартымен болжамды бұзу күніне дейін өзге көзделмесе);
- 8) Сақтандырушыны мәжбүрлі тарату туралы соттың шешімі заңды күшіне енгеннен соң;
- 9) уәкілетті органның Сақтандырушыны өз еркімен таратылуына рұқсат беру жөніндегі шешімі заңды күшіне енгеннен соң;
- 10) Сақтанушының таратылуы – заңды тұлғаның немесе Сақтанушының – жеке тұлғаның өлімі, егер қолданыстағы заңнамаға сәйкес басқа тұлға жарналарды төлеу бойынша Сақтандырушының міндеттерін орындауды өзіне алмаса;
- 11) сақтандыру жағдайының орын алу мүмкіндігі және сақтандыру жағдайының өзге мән-жәйлары бойынша сақтандыру тәуекелінің болуы жойылса;

79. Егер сақтандыру шарты сақтандыру жағдайының орын алу мүмкіндігі және сақтандыру жағдайының өзге мән-жәйлары бойынша сақтандыру тәуекелі болмауы себебінен мерзімінен бұрын тоқтатылса, онда Сақтандырушы сақтандыру қолданыста болған уақытқа пропорционалды сақтандыру сыйлықақысының бөлігіне құқығы бар.

80. Сақтанушы осы Қағидалардың 78-тармақшасындағы 1), 2), 3) және 4) тармақшаларында жағдайлармен байланысты емес жағдайлар бойынша сақтандыру шартынан бас тартса онда Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақысы немесе сақтандыру жарнасы шартпен өзге көзделмесе қайтаруға жатпайды.

81. Сақтандырушының талабы бойынша сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде, ол Сақтанушыға онымен енгізілген сақтандыру

жарналарын толығымен қайтарады. Егер де Сақтандырушының талабы Сақтанушының осы Қағидаларды орындамауымен негізделген болса, онда ол Сақтанушыға Сақтандырушының шығыстарын шегерумен шарттың өтпеген қолданыс мерзіміне сақтандыру жарналарын қайтарады.

82. Егер де сақтандыру шартының қолданыс мерзімінде жеке тұлға болып табылатын Сақтанушы (Пайда алушы) сотпен әрекетке қабілетсіз, немесе әрекетке қабілеттілігі шектеулі деп танылған болса, онда мұндай Сақтанушының (Пайда алушының) құқықтары және міндеттерін оның қамқоршысы немесе қорғаншысы жүзеге асырады.

15- Тарау. Қосымша сақтандыру төлемімен сақтандыру шартын жасау ерекшеліктері

83. Сақтандыру шартын жасасу кезінде, осы Қағидаларда көзделген жазатайым оқиғалардан мерзімдік сақтандырудың негізгі шарттарынан басқа Тараптармен осы Тараудың ережелеріне сәйкес қосымша сақтандыру төлемі шарттары көзделуі мүмкін.

84. Сақтандыру шартының қолданыс мерзімінде орын алған Сақтандырушының 3 топ мүгедектігі және жарақаты (мертігуі) қосымша сақтандыру төлемі кезінде сақтандыру жағдайы болып табылады.

85. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы сақтандыруға өтініште сұралатын қосымша сақтандыру төлемі туралы белгілейді, ал Сақтандырушы Сақтанушыға берілетін сақтандыру полисінде белгілейді.

86. Сақтандырушының жазатайым оқиға нәтижесінде жарақат алуы – сақтандыру жағдайы орын алғанда Сақтанушы сақтандыру жағдайының орын алғаны туралы өтінішпен бірге келессі құжаттарды ұсынуы керек:

- 1) сақтандыру полисінің түпнұсқасы;
- 2) жазатайым оқиғаның орын алу фактісін растайтын құжаттар (травматологиялық пункттен анықтама немесе медициналық мекеменің мөрімен расталған оның көшірмесі, дәрігердің қолымен және осы мекеменің мөрімен расталған медициналық мекемемен берілген медициналық картадан көшірме (ауру тарихы), рентген-түсірілім;
- 3) Сақтандырылушының өзінің қызметтік міндеттерін орындау уақытында сақтандыру жағдайы орын алғанда – өндірістегі жазатайым оқиға туралы акт немесе осындай актің нотариат куәландырған көшірмесі, еңбекке қабілетсіздігі туралы құжат;
- 4) Сақтандырылушының жеке басын куәландыратын құжаттың түпнұсқасы немесе құжаттың көшірмесі;
- 5) Сақтандырылушының жеке шоты нөмірінің нотариат куәландырған көшірмесі (тек жеке тұлғалар үшін), ЖСН – жеке тұлғалар үшін немесе БСН – заңды тұлғалар үшін.

87. Егер сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы мәселені шешу үшін Сақтандырушыға қосымша ақпарат қажет болса, онда ол Сақтандырылушыдан медициналық тексеруден өтуін талап етуге құқылы. Медициналық тексеру Сақтандырушы көрсеткен емдеу мекемесінде және Сақтандырушы есебінен жүргізіледі.

88. Егер де құқық қорғау органдарымен Сақтандырылушының жазатайым оқиға фактісі бойынша қылмыстық істі қозғау туралы мәселе

қаралған болса, Сақтандырушы жазбаша түрде Сақтанушыдан (Пайда алушыдан) қылмыстық істі қозғаудан бас тарту туралы қаулының көшірмесін немесе көрсетілген органдардан немесе соттан қылмыстық істі қысқарту туралы қаулының көшірмесін немесе сот үкімін талап етуге құқылы. Егер сақтандыру жағдайы бойынша қылмыстық іс қозғалған болса, онда Сақтандырушы уәкілетті органмен шешім қабылданға дейін сақтандыру төлемін төлеуді кейінге қалдыруға құқы бар, ол туралы 15 (он бес) күнтізбелік күннің ішінде Сақтанушыны және Пайда алушыны жазбаша нысанда хабардар етеді.

89. Сақтандырушы осы Қағидалардың 5-Тарауында көзделген мән-жәйлардың салдарынан жазатайым оқиға орын алған кезде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

16-тарау. Қайта сақтандыру

90. Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Сақтандырушы жасалған Сақтандыру шарты (сақтандыру полисі) бойынша Қазақстан Республикасының заңды тұлғасы болып табылатын басқа Сақтандырушыда немесе сақтандырушыларда (қайта сақтандырушыларда), сондай-ақ сақтандыру қызметін жүзеге асыру үшін тіркелген және құрылған шет елдік заңды тұлғаларда Сақтанушы алдындағы өзінің міндеттемелерін барлығын немесе бөлігін орындау тәуекелін қайта сақтандыруға құқылы. Қайта сақтандырушымен қайта сақтандыру туралы шарт жасасқан Сақтандырушы сақтандыру шартына сәйкес толық көлемде Сақтанушы (Сақтандырылушы) алдында жауапты болып қала береді.

17-тарау. Қосымша ережелер

91. Сақтандыру шартына барлық өзгерістер мен толықтырулар осы Қағидаларда көзделген тәртіпте және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Тараптардың келісімімен сақтандыру шартына қосымша келісіммен немесе жаңа сақтандыру полисін беру тәсілімен енгізіледі.

92. Сақтандыру шартының қолданыс мерзіміндегі барлық даулар келіссөздер тәсілімен шешіледі.

93. Тараптармен келісімге жетпеген жағдайда даулар Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес сот тәртібімен шешіледі.

94. Сақтандыру шартына қатысты кез келген хабарламаларды, өтініштерді, талаптарды, хабарларды, түсініктемелерді жазбаша түрде орындалуы және екінші тарапқа тікелей немесе оның жіберілуін растауға мүмкіндік беретін тәсілмен жолдануы керек.

95. Тараптардың келісімімен Қағидаларға сәйкес сақтандыру шартына Қазақстан Республикасының заңнамасына қарама-қайшы келмейтін ерекше шарттар (сақтандыру анықтамалары, ескертпелері және т.б.) енгізілуі мүмкін.